

ALUEELLINEN HYVINVOINTI- KERTOMUS 2026

Käsitelty:

Palvelulautakunta 17.3.2026

Aluehallitus 30.3.2026

Aluevaltuusto 8.6.2026

Etelä-Savon
hyvinvointialue

Sisältö

Lukijalle

Tiivistelmä: Eteläsavolaisten hyvinvoinnin kehityssuuntia

Yhteenvedo: Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilanne helmikuussa 2026

1. Hyvinvointikertomuksen valmisteluprosessin kuvaus
2. Etelä-Savon asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva sekä alueellisen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden seuranta
  - 2.1 Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy
  - 2.2 Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen
  - 2.3 Turvallisen arjen tukeminen
  - 2.4 Osallisuuden vahvistaminen
3. Hyvinvointialueen ja kuntien hyte-kerroin
4. Yhteenvedo 2025 hyte-neuvotteluista

Lukijalle

Tämä dokumentti on vuosittainen **Etelä-Savon hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointikertomus**, josta säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (7§). Hyvinvointikertomuksessa raportoidaan asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä nostoja Etelä-Savon alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2026-2029 toimenpiteiden tilanteesta keväällä 2026. Lisäksi raportoidaan hyte-kerroin -tiedot sekä vuoden 2025 hyte-neuvottelujen yhteenveto.

Tietoja asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilasta sekä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden etenemisestä on esitetty alueellisen hyvinvointisuunnitelman neljän painopisteen mukaisesti:

- 1) Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy
- 2) Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen
- 3) Turvallisen arjen tukeminen
- 4) Osallisuuden vahvistaminen

Tiivistelmä: Eteläsavolaisten hyvinvoinnin kehityssuuntia*

Lapset ja nuoret

Ilon aiheita:

- Päihteiden (pl. nikotiinipussit) ja huumausaineiden käyttö vähentynyt
- Kokemus huonosta terveydentilasta sekä yksinäisyydestä vähentynyt

Huolen aiheita:

- Vähäinen unen määrä, aamupalan ja koululounaan syömättä jättäminen
- Mielen hyvinvoinnin haasteet työillä
  - Iso osa nuorista ei koe tietävänsä alueemme harrastusmahdollisuuksista

Työikäiset

Ilon aiheita:

- Päihteiden käyttö vähentynyt
- Päivittäinen elämä koetaan turvalliseksi
  - Kokemus erittäin heikosta osallisuudesta hieman vähentynyt

Huolen aiheita:

- Kokemus keskitasoisesta tai huonommasta terveydestä yleistynyt
- Lihavuus ja liian vähäinen liikkuminen korkealla tasolla

Ikääntyneet

Ilon aiheita:

- Arkitoimissa suuria vaikeuksia kokevien 75v täyttäneiden osuus vähentynyt
  - Kokemus keskitasoisesta tai huonommasta terveydestä sekä erittäin heikosta osallisuudesta vähentynyt 75v täyttäneillä

Huolen aiheita:

- Alkoholin liikkakäyttö, erityisesti miehillä
- Lihavuus ja liian vähäinen liikkuminen korkealla tasolla

Yhteenveto: Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden tilanne helmikuussa 2026

	Painopiste 1: Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy (8 toimenpidettä)	Painopiste 2: Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen (13 toimenpidettä)	Painopiste 3: Turvallisen arjen tukeminen (11 toimenpidettä)	Painopiste 4: Osallisuuden vahvistaminen (14 toimenpidettä)	Painopisteet yhteensä (46 toimenpidettä)
Valmiit toimenpiteet	0	0	0	0	0
(Hyvin) Käynnissä olevat toimenpiteet	7	8	9	9	33
Aloitettut toimenpiteet	1	4	2	3	10
Ei aloitetut toimenpiteet	0	1	0	2	3

1. Hyvinvointikertomuksen valmisteluprosessin kuvaus

ELOISA
Etelä-Savon
hyvinvointialue

Hyvinvointikertomuksen valmisteluprosessin kuvaus

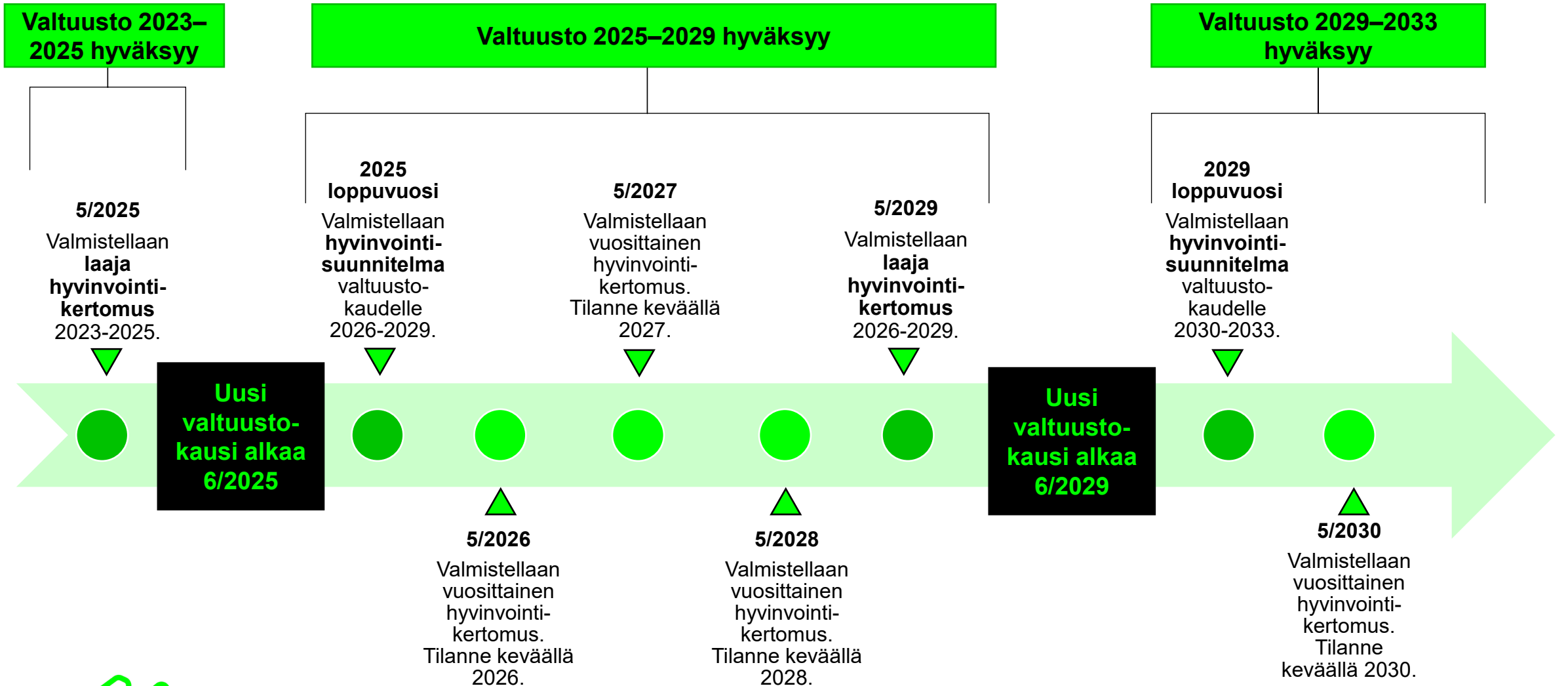
Vuosittaisen hyvinvointikertomuksen on valmistellut Eloisan hyte-ryhmä hyvinvointikoordinaattorin johdolla.

Eteläsavolaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilan raportoinnissa on painotettu vuonna 2025 julkaistuja aikuisväestön Terve Suomi -tutkimuksen sekä lasten ja nuorten Kouluterveyskyselyn tuloksia. Esitetyt tulokset on pyöristetty lähimpään kokonaislukuun. Mahdolliset muut tietolähteet on mainittu indikaattoritilastojen yhteydessä.

Hyvinvointisuunnitelman (hyväksytty aluevaltuustossa 8.12.2025) toimenpiteiden raportointi kuvaa tilannetta helmikuussa 2026. Kaikkien toimenpiteiden toteuttamista ei ole vielä aloitettu. Joidenkin toimenpiteiden osalta raportoidaan toteumatietoja vuodelta 2025.

Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu- ja hyväksymisprosessit valtuustokausittain

2. Etelä-Savon asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuva sekä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden seuranta

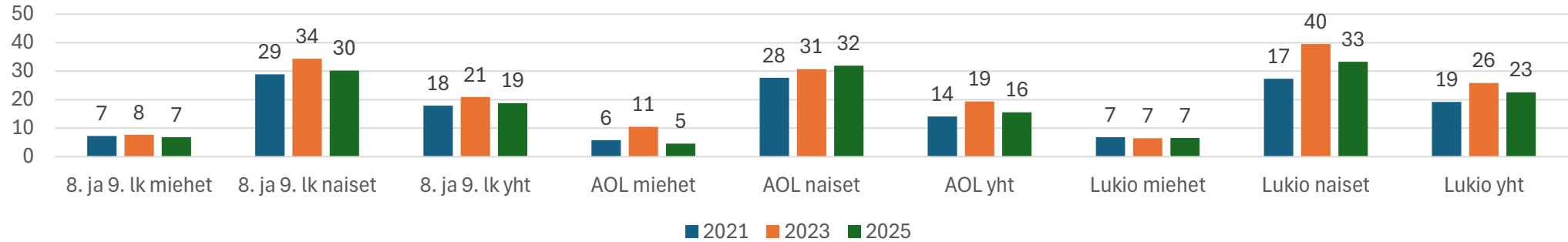

Etelä-Savon
hyvinvointialue

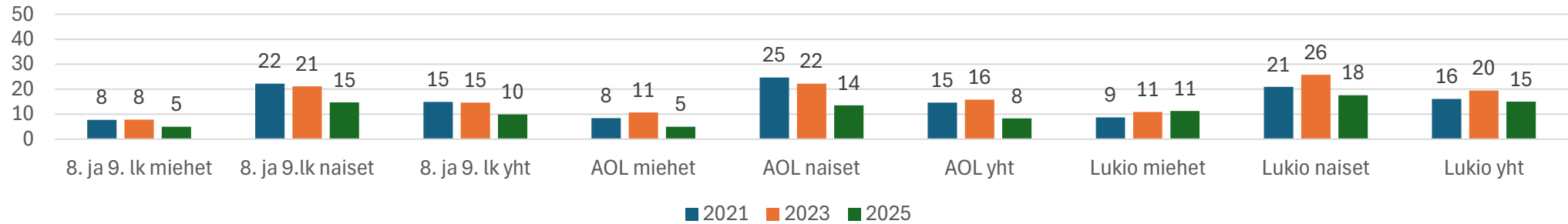
Hyte-painopiste 1: Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy

LAPSET JA NUORET: Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus sekä kokemus yksinäisyydestä ovat vähentyneet lähes kaikilla nuorilla, mutta nämä ovat yhä melko yleistä erityisesti tytöillä. Nuorten alkoholin käyttö, tupakointi, nuuskaaminen sekä huumausainekokeilut ovat vähentyneet. Nikotiinipussien käyttö on sen sijaan yleistynyt, erityisen runsaasti ammatillisen oppilaitosten miesopiskelijoilla.

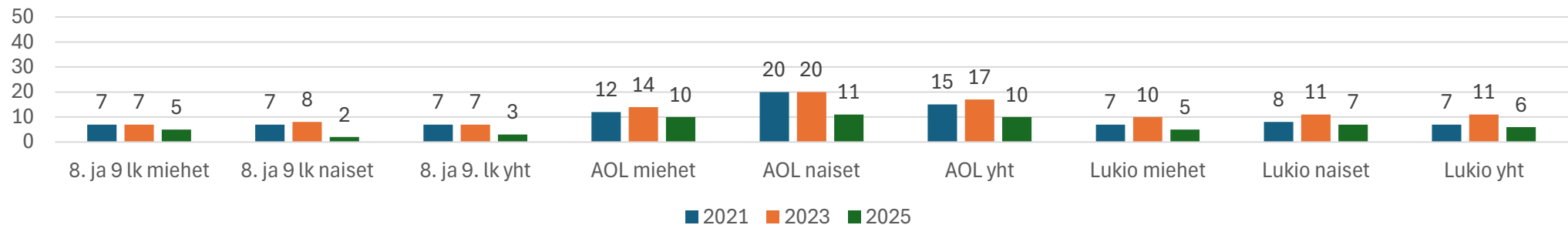
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus %

Tuntee itsensä yksinäiseksi %

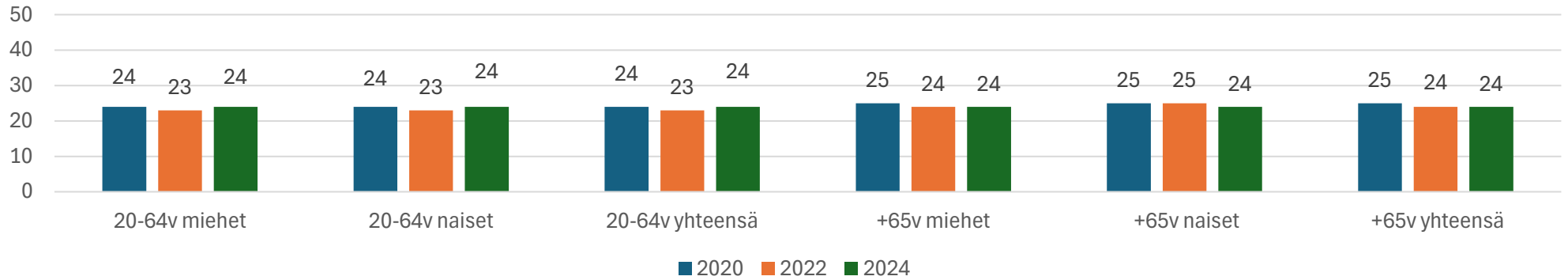
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran %

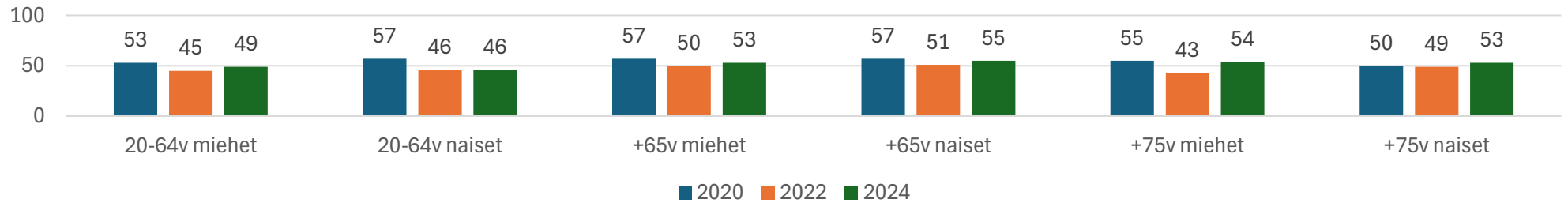
Hyte-painopiste 1: Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy

AIKUISVÄESTÖ: Keskiarvollisesti aikuisväestöllä on kohtuullinen positiivinen mielenterveys (alle 20 pistettä = matala, yli 28 pistettä = korkea). Noin puolet aikuisista on onnellisia, ikääntyneet hieman työkäisiä yleisemmin. Työkäisten päihteiden käyttö on vähentynyt, mutta ikääntyneillä alkoholin liikkakäyttö on yleistynyt ja on korkealla tasolla erityisesti miehillä.

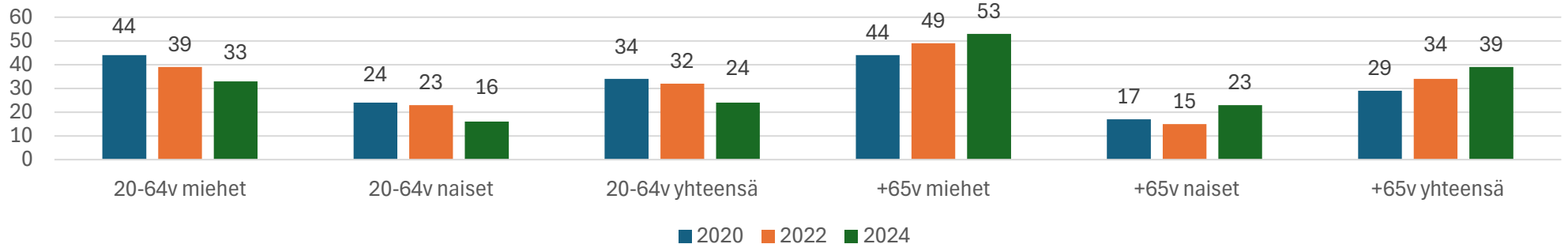
Positiivinen mielenterveys (SWEMWBS) -mittarin pistemäärä asteikolla 7-35p (keskiarvo)

Onnelliseksi itsensä kokeneiden osuus %

Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) %

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden raportointi

(Hyte-painopiste 1: 5 tavoitetta, 8 toimenpidettä)

Lapset ja nuoret:

- Päihteiden, huumausaineiden sekä rahapelaamisen riskikartoituksia tehtiin yhteensä 3863 ja mini-interventioita 389 kpl (opiskeluhoitopalvelut, lasten ja nuorten mielenterveys ja riippuvuuspalvelut, v. 2025).
- Hammaslääkäreiden toteuttamissa 14-15 -vuotiaiden suunterveydenhuollon tarkastuksissa 84%:ssa kysyttiin ja keskusteltiin mahdollisesta nikotiiniuotteiden käytöstä (1041 kpl, v. 2025).
- Mielenterveys ja riippuvuuspalvelut toteuttivat nykytilan kartoituksen huumeiden käytön tunnistamisesta hyvinvointialueen palveluissa ja alueen yhteistyöverkostoissa. Nykytilan kartoituksen perusteella valmistellaan toimintasuunnitelma huumeiden käytön tunnistamisen, puheeksi oton ja hoitoon ohjauksen vahvistamiseksi.

Aikuisväestö:

- Päihteiden, huumausaineiden sekä rahapelaamisen riskikartoituksia tehtiin 13 401 kpl ja mini-interventioita 3133 kpl (avoterveydenhuollon vastaanotot, äitiysneuvola, aikuisten mielenterveys ja riippuvuuspalvelut, v. 2025).
- Etelä-Savon hyvinvointitarjottimelta löytyy yli 630 kuntien, järjestöjen, seurakuntien sekä hyvinvointialueen hyte-palvelua. Vuonna 2025 hyvinvointitarjottimella vieraili lähes 40 000 henkilöä.

Ikääntyneet:

- Yhteistyö MIELI Etelä-Savon kriisikeskuksen Mielen voimaa +75v -hankkeen ja ikääntyneiden palveluiden kanssa on aloitettu kahdella koko ikääntyneiden palveluiden henkilöstölle järjestetyllä infotilaisuudella.

Kaikki ikäryhmät:

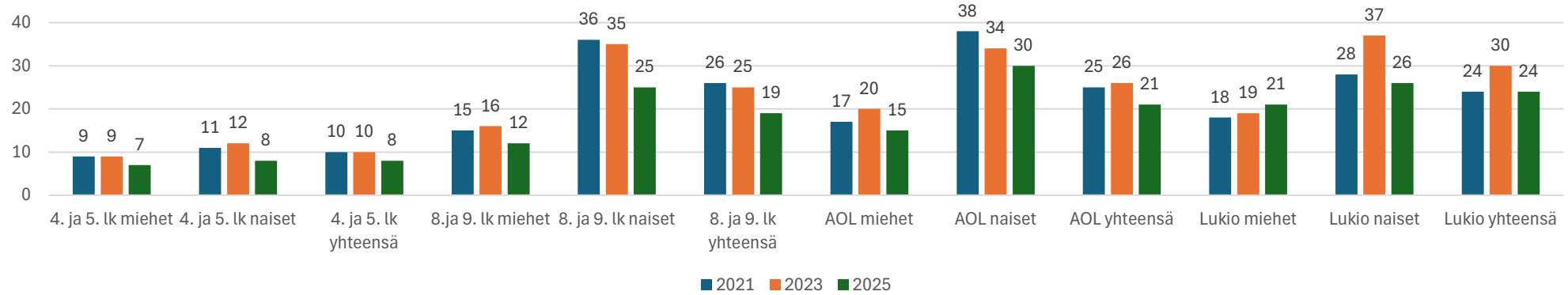
- OmaEloisa:ssa aloitettiin 1788 mielen hyvinvointia ja riippuvuuksien ehkäisyä tukevaa hyvinvoinnin digitaalista omavalmennusta (irti tupakasta 466 kpl, irti ongelmallisesta rahapelaamisesta 135 kpl, juo vähemmän 289 kpl, mielen hyvinvointi 898 kpl, v. 2025)
- Pelastustoimen turvallisuusviestinnällä tavoitettiin noin 16% alueen asukkaista. Yhteensä erilaisia turvallisuusviestinnän tapahtumia järjestettiin 376 kpl (v. 2025).

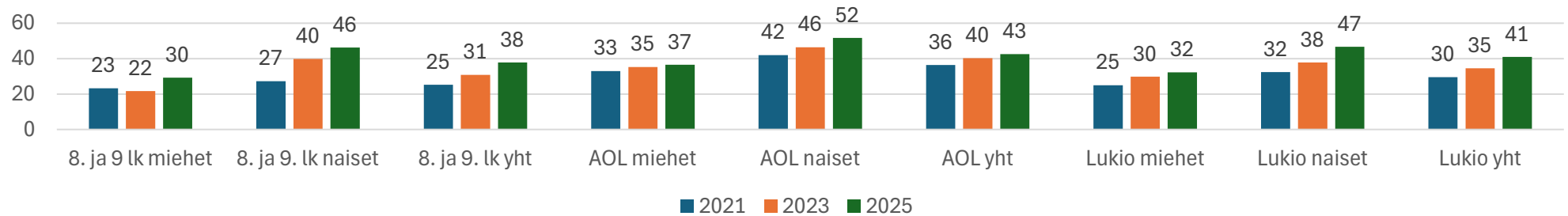
Hyte-painopiste 2: Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen

LAPSET JA NUORET: Kokemus keskinkertaisesta tai huonosta terveydestä on vähentynyt lähes kaikilla nuorilla. 8. ja 9. luokkalaisista kolmasosa nukkuu arkisin alle 8 tuntia, ja vähän nukkuvien osuus kasvaa siirryttäessä toiselle asteelle. Koululounaan syömättä jättäminen on yleistynyt, erityisesti naisopiskelijoilla. 4. ja 5. luokkalaisista jo neljännes ei syö aamupalaa joka arkiamu. MOVE!-mittausten perusteella 5. luokkalaisten sekä 8. luokan poikien fyysinen toimintakyky on hieman parantunut, mutta isolla osalla nuoria fyysinen toimintakyky on yhä heikko.

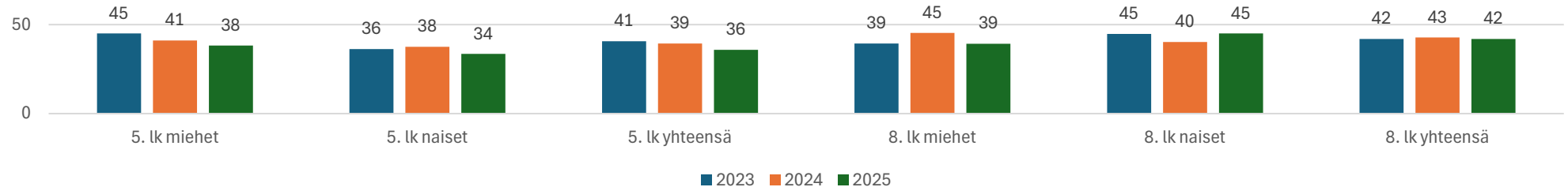
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %

Ei syö koululounasta päivittäin %

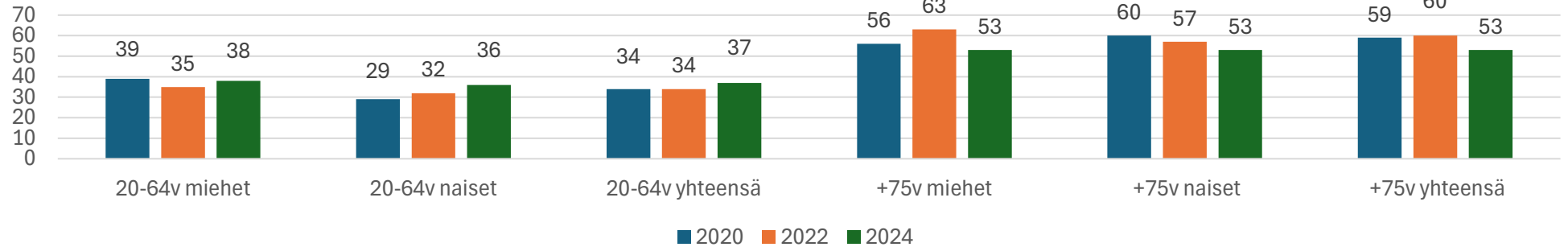
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE!-mittaus), % 5. ja 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky (MOVE!-järjestelmän kansallinen rekisteri)

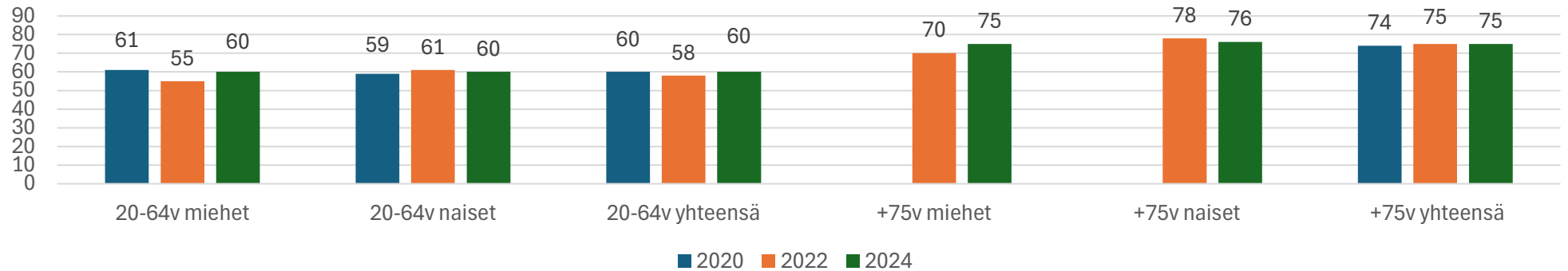
Hyte-painopiste 2: Hyvinvointia tukevien elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen

AIKUISVÄESTÖ: Kokemus keskitasoisesta tai tätä huonommasta terveydestä on lisääntynyt työikäisillä, mutta vähentynyt iäkkäämmillä. Myös hyväksi koettu elämänlaatu on yleistynyt yli 75-vuotiailla. Terveyden kannalta liian vähän liikkuvien osuus on pysynyt korkealla tasolla, ja lihavuutta esiintyy yli neljänneksellä työikäisistä sekä 65-vuotta täyttäneistä naisista.

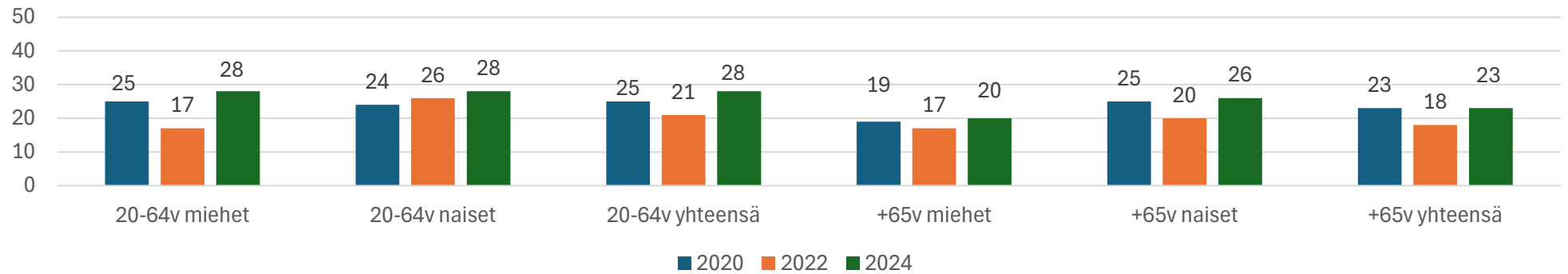
Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus %

Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus %

Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI ≥ 30 kg/m²) %

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden raportointi

(Hyte-painopiste 2: 8 tavoitetta, 13 toimenpidettä)

Lapset ja nuoret:

- Koulufysioterapiatoiminnan kehittämisessä on aloitettu yhteistyö kuntien liikuntatoimien kanssa. Koululaisille suunnattujen digipolkujen valmistelu on aloitettu. Kouluille tarjottavat materiaalit ovat suunnitteilla, pääpaino materiaaleissa tulee olemaan ennaltaehkäisyssä.
- Koulukuraattorien, -psykologien sekä -terveydenhoitajien yhteisöllisen työn määrän lisäämistä sekä yhteisöllisen työn määrän tilastointia on aloitettu kehittämään.
- Neuvolapalveluiden ja sosiaalihuollon lapsiperhepalveluiden yhteistyönä toteutettuja yksivuotiaiden neuvolatarkastuksia toteutui 96 kappaletta (syksyn 2025 aikana).
- Lasten ja nuorten hyvinvointia on vahvistettu vanhemmuuden tukemisen kautta. Eron ensiapu -palvelussa oli 20 kävijää. Palvelu laajentui syyskuusta 2025 alkaen Mikkelin lisäksi Pieksämäelle ja Savonlinnaan. Etäaikoja on saatavissa kaikille eteläsavolaisille. Perheasioiden sovittelun kautta tukea sai 22 vanhempaa. Sovitteluja on tarjottu Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan sote-keskuksista (v. 2025).

Aikuisväestö:

- Työtä jatketaan kuntien liikuntaneuvojien rajattujen potilastietojärjestelmän kirjaamisoikeuksien mahdollistamiseksi.
- Asukkaiden ravitsemusterveyden edistämiseksi järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia Eloisan elintapaohjaajien ja ravitsemusterapeuttien sekä kuntien liikuntaneuvojien kesken. Yhteistyötä on tehty muun muassa uuteen ravitsemuksen digihoitopolkuun liittyen.
- Elintapaneuvonnan ja -ohjauksen kuvaus ja toimintamalli on luotu. Toimintaohjeet löytyvät muun muassa avosairaanhoidon vastaanottojen toimintakäsikirjasta. Hoitajille on järjestetty asiasta koulutusta.
- Tuki- ja liikuntaelinoireista kärsiviä asiakkaita on ohjattu ensin varhaisen vaiheen tukeen fysioterapeutille, jonka jälkeen tarvittaessa lääkärin vastaanotolle. Kolmen kuukauden seurannassa vain 12% ja kuuden kuukauden seurannassa 13% tarvitsee lääkärin palvelua. Muille asiakkaille varhaisen vaiheen fysioterapia on ollut riittävää ja vaikuttavaa.

Ikääntyneet:

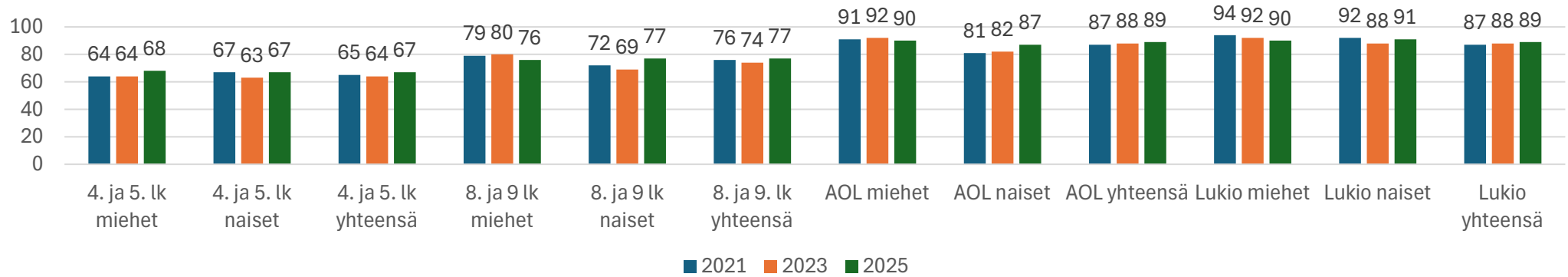
- Seniorien elintapaohjausta toteutetaan Mikkellisä, Pieksämäellä, Puumalassa, Rantasalmella, Hirvensalmella ja Enonkoskella yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa. Toimintamalliin on lisätty jokaisella alueella kulttuurihyvinvoinnin sisällöt. Seniorien elintapaohjauksen alueellista laajentamista jatketaan.
- Etelä-Savon muistipalvelupolku -hanke on saanut rahoituksen helmikuussa 2026, ja hanke on käynnistymässä.

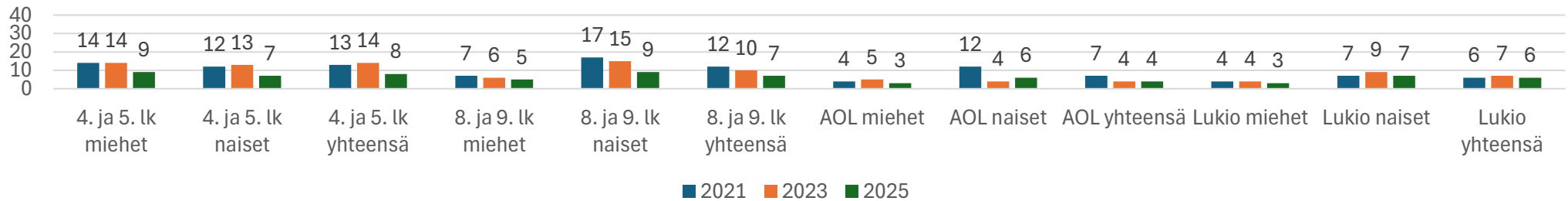
Hyte-painopiste 3: Turvallisen arjen tukeminen

LAPSET JA NUORET: Noin 90% toisen asteen opiskelijoista ei ole joutunut kiusatuksi lukukauden aikana. Kiusaamiskokemukset ovat valitettavasti yleisempiä tätä nuoremmilla opiskelijoilla. Vanhempien aiheuttama fyysinen väkivalta on vähentynyt erityisesti peruskouluikäisillä nuorilla. Henkinen väkivalta on yleistynyt 4. ja 5. luokkalaisilla sekä lukion naisopiskelijoilla (viimeisimmät tulokset saatavilla vuodelta 2023).

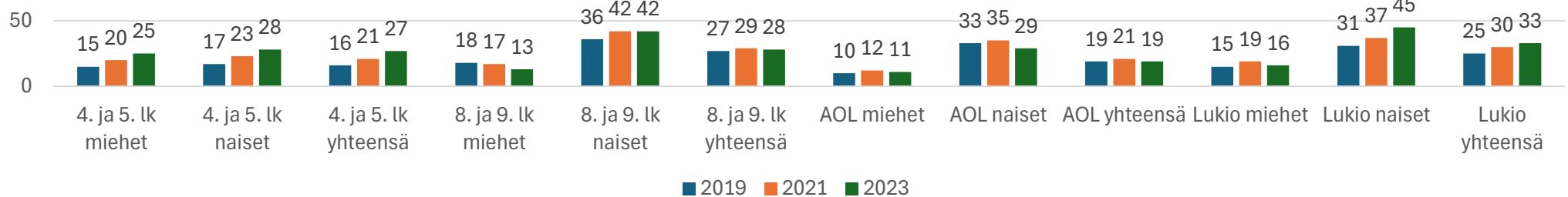
Ei ole kiusattu koulussa lukukauden aikana %

Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana %

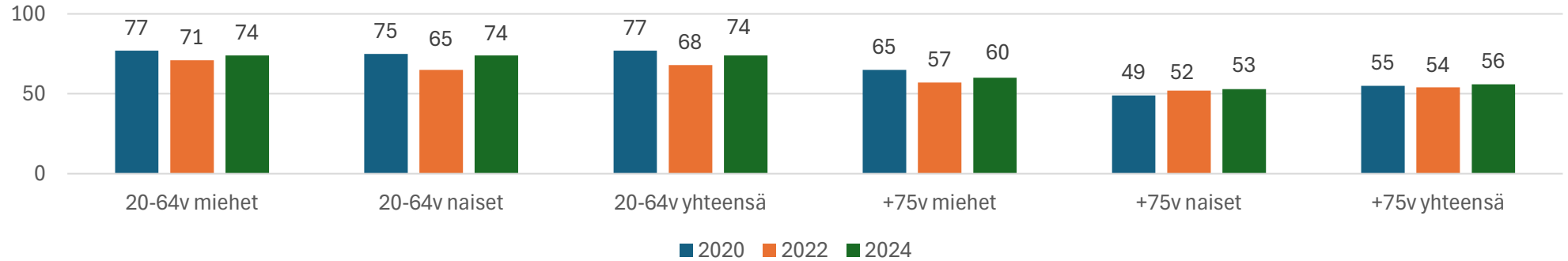
Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana %

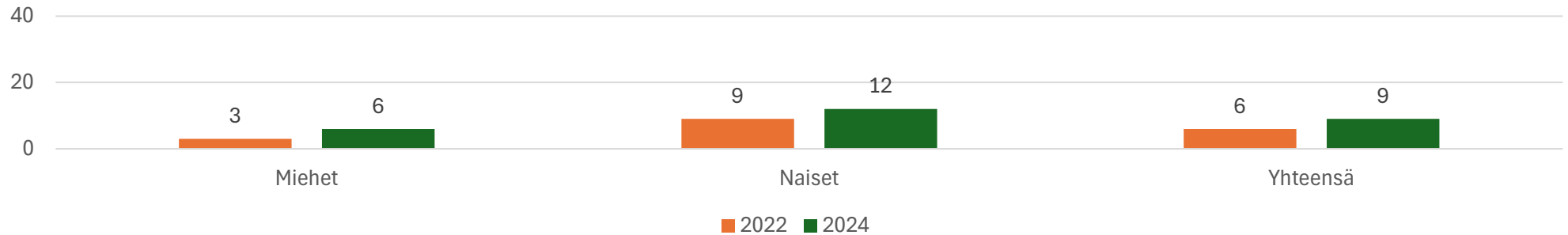
Hyte-painopiste 3: Turvallisen arjen tukeminen

AIKUISVÄESTÖ: Valtaosa kokee päivittäisen elämän erittäin tai hyvin turvalliseksi, ja näin kokevien osuudet ovat hieman kasvaneet. Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuudet ovat lievässä kasvussa. Yli 65-vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaudot sekä lonkkamurtumat ovat pysyneet melko samalla tasolla.

Päivittäisen elämänsä erittäin / hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus %

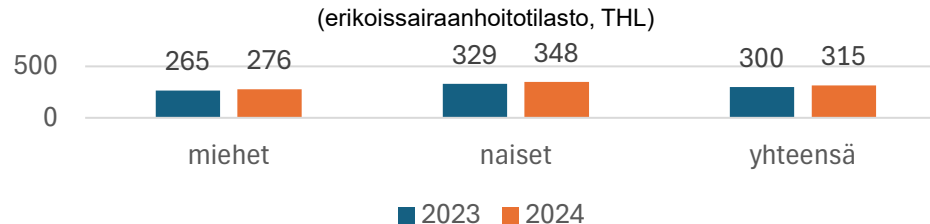

Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus %, 20–74 vuotiaat

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaudot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

(erikoissairaanhoitotilasto, THL)

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

(erikoissairaanhoitotilasto, THL)

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden raportointi

(Hyte-painopiste 3: 9 tavoitetta, 11 toimenpidettä)

Lapset ja nuoret:

- Alle 18-vuotiaiden väkivaltaa kohdanneiden palvelukartan valmistelu on aloitettu. Tavoitteena on palvelukartan valmistuminen 2026 aikana.
- Lähisuhdeväkivallan ilmiöstä koulutetaan alueen ammattilaisia vähintään kahdesti vuodessa. Syksyllä 2025 järjestettiin kaksi tietotuokiota: digitaalisesta ja taloudellisesta väkivallasta. Vuoden 2025 ja 2026 vaihteessa valmistui opinnäytetyö-yhteistyö, jonka tuloksena syntyi seurusteluväkivaltaa käsittelevä opas ammattilaisille. Opasta jalkautetaan vuoden 2026 aikana. Kevään 2026 aikana valmistuu opinnäytetyö-yhteistyössä henkistä lähisuhdeväkivaltaa käsittelevät lyhytvideot. Keväällä toteutetaan alueemme ensimmäinen Väkivallaton Etelä-Savo työryhmän koulutus- ja verkostoitumisaamupäivä, jolla lisätään alueen ammattilaisten tietoisuutta lähisuhdeväkivallasta.
- Pelastustoimi toteutti yhteensä 86 kpl päiväkotien ja koulujen turvallisuusviestintäkäyntejä. Luvussa ovat mukana päiväkodit, ala- ja yläkoulut sekä 2.asteen ja korkea-asteen oppilaitokset (v. 2025).
- NouHätä-kampanjassa oli mukana 15 koulua 23:sta Etelä-Savon koulusta (v. 2025). Vuonna 2026 tavoitteena on saada mukaan kaikki Etelä-Savon koulut.
- Punainen Liitu -tapahtuma järjestettiin Savonlinnassa ja Mikkelissä. Lukiolaisia, ammattiopiskelijoita ja heidän vanhempiaan tavoitettiin Savonlinnassa yhteensä 757. Mikkelin tilaisuudessa tavoitettiin 587 henkilöä.

Aikuisväestö:

- Eloisan palvelupisteiden digitaalisilla näytöillä on lähisuhdeväkivallan ja turvakodin tietoruudut. Lähisuhdeväkivallan ilmiöstä ja siihen liittyvästä työstä tehdään aktiivisesti viestintää sosiaaliseen mediaan.

Ikääntyneet:

- Ei kaatumisille -toimintamalli on käytössä 16 kotihoidon ja asumispalveluiden yksikössä. Toimintamallin käytön laajentamista jatketaan. Ikäneuvolassa on käytössä Pysytään pystyssä -toimintamalli. Palvelujen piirissä oleville asiakkaille sattui 1993 kaatumista, ja lonkkamurtumia tapahtui Etelä-Savossa 264 (v. 2025).

Kaikki ikäryhmät:

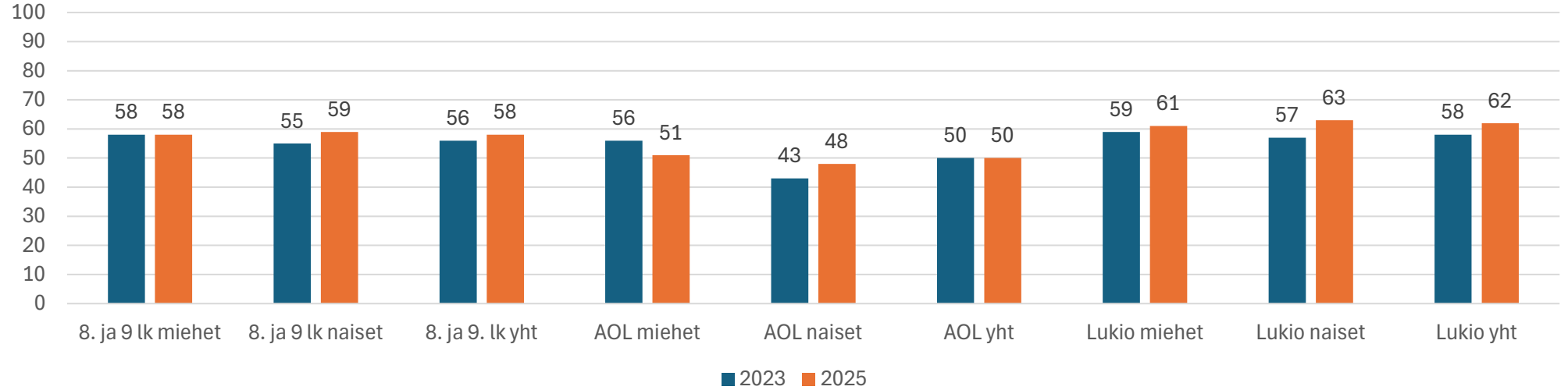
- Lähisuhdeväkivallan avainhenkilöitä toimii Mikkelin seudulla 92, Savonlinnan seudulla 118 ja Pieksämäen seudulla 28.
- Pelastustoimen turvallisuusviestinnällä tavoitettiin noin 16% alueen asukkaista (v. 2025). Yhteensä erilaisia turvallisuusviestinnän tapahtumia järjestettiin 376 kpl. Media- ja some-viestintää toteutettiin lisäksi aiemmalla tavalla. Pelastuslaitoksen some-seuraajien määrä ja katselukerrat kasvoivat voimakkaasti, yhteensä vuonna 2025 katselukertoja oli noin 4,1 miljoonaa kertaa (vuonna 2024 katselukertoja oli noin 700 000).

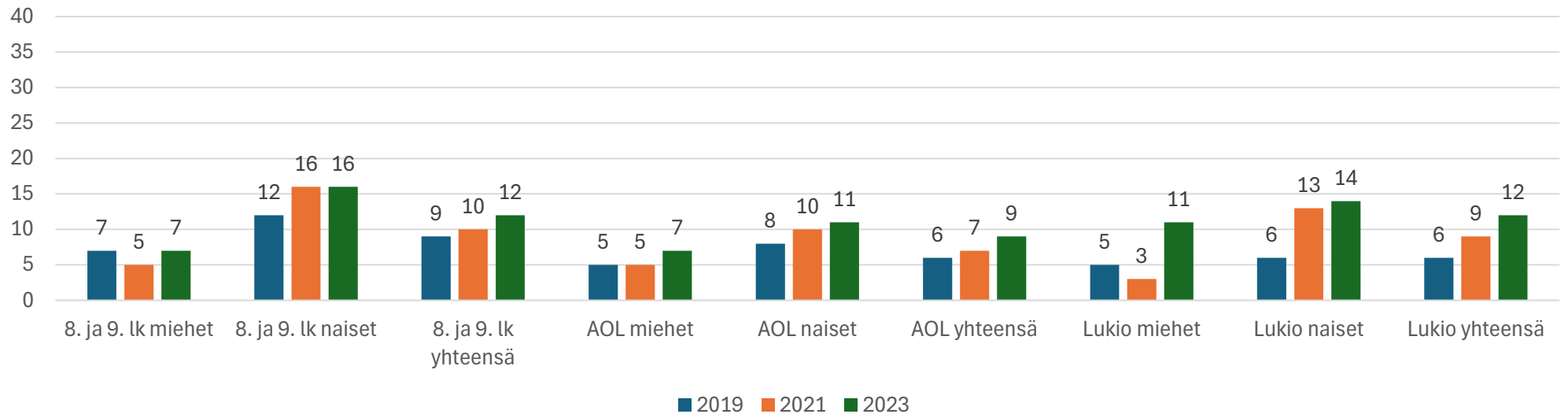
Hyte-painopiste 4: Osallisuuden vahvistaminen

LAPSET JA NUORET: Noin 40-50% Etelä-Savon nuorista ei koe tietävänsä alueen harrastusmahdollisuuksista. Erittäin heikko osallisuuden kokemus on hieman yleistynyt (viimeisimmät tulokset saatavilla vuodelta 2023).

Tietää alueen harrastusmahdollisuuksista %

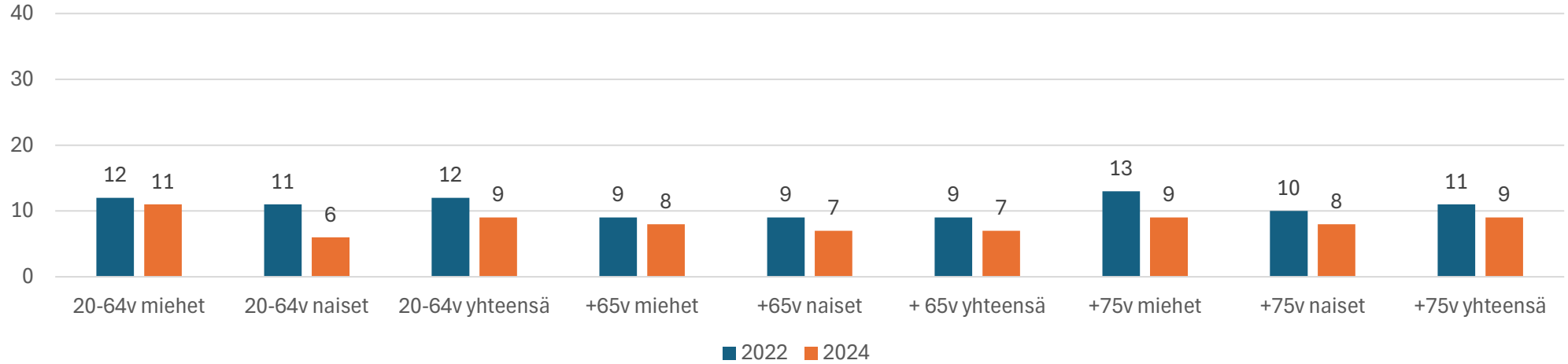
Erittäin heikko osallisuuden kokemus %

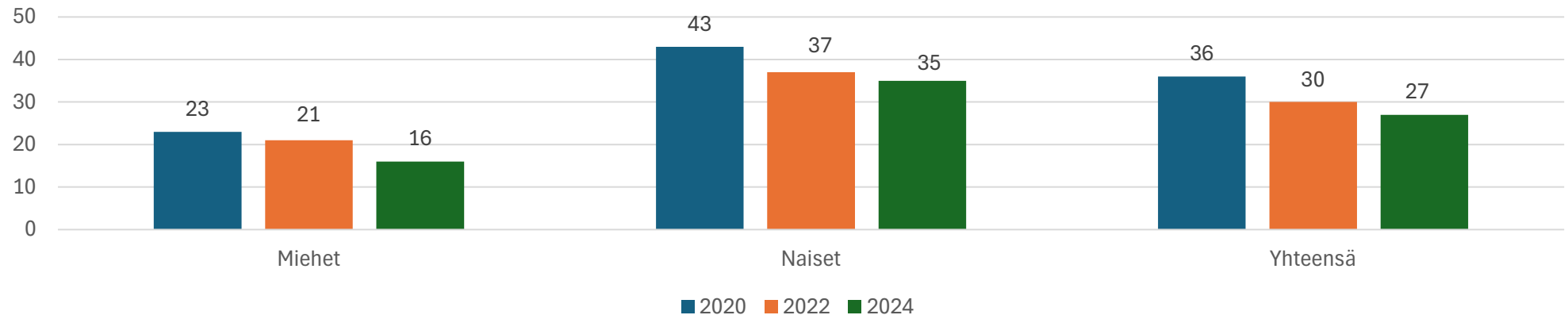
Hyte-painopiste 4: Osallisuuden vahvistaminen

AIKUISVÄESTÖ: Kokemus erittäin heikosta osallisuudesta on vähentynyt hieman koko aikuisväestöllä. Arjessa pärjäämisellä ja riittävällä toimintakyvyllä on vaikutuksia myös osallisuuden kokemukseen. Arkitoimissa (kuten ruokakaupassa käyminen tai päivittäisten raha-asioiden hoitaminen) vähintään suuria vaikeuksia kokevien 75 vuotta täyttäneiden osuudet ovat viime vuosina laskeneet. Ikääntyneet naiset kokevat arkitoimissa suuria vaikeuksia ikääntyneitä miehiä yleisemmin.

Erittäin heikko osallisuuden kokemus %

Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus % 75 vuotta täyttäneet

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden raportointi

(Hyte-painopiste 4: 7 tavoitetta, 14 toimenpidettä)

Lapset ja nuoret:

- Lasten ja nuorten harrastamattomuuden tunnistamisen sekä mieluisan harrastuksen löytämisen tukemisen toimintamallin kehittäminen on aloitettu opiskeluhuoltopalveluissa.
- Nuorisovaltuuston toimintaa arvioivaan kyselyyn vastasi 50% valtuuston jäsenistä. Valtuuston vuoden aikainen toiminta sai vastausten perusteella keskiarvon 6,5 asteikolla 1-10 (v. 2025).

Aikuisväestö:

- Eloisan digitaalisen asukasraadin valmistelu on aloitettu.
- Eloisan palveluiden kehittämisen ja järjestämisen tukena toimi 22 kokemusasiantuntijaa erilaisissa kokemusasiantuntijatehtävissä (v. 2025). Palkkioita tehtävistä maksettiin noin 16 940 € (ei sisällä hankkeissa toimineiden kokemusasiantuntijoiden palkkioita). Kokemusasiantuntijatoiminnan laajentaminen eri toimialoille ja palvelualueille on kehittämisvaiheessa.

Ikääntyneet:

- Eloisa toimii osana vapaaehtoistoimijoiden verkostoa alueellaan. Vapaaehtoistoiminnan koulutuksia järjestettiin verkostossa seuraavasti: Mikkelissä neljä koulutusta (150 osallistujaa), Pieksämäellä yksi koulutus (60 osallistujaa), Savonlinnassa kaksi koulutusta (183 osallistujaa) ja Rantasalmella kolme koulutusta (40 osallistujaa).
- Ikääntyneiden asiakasraati toimii Savonlinnassa. Raadissa on ollut teemoina ”Onko huolta huomisesta” ja ”Kenen ääntä kuullaan” (v. 2025). Vuonna 2026 asiakasraatitoimintaa aloitetaan Mikkelissä ja Pieksämäellä.
- Kaikkiin ikääntyneiden asumispalveluiden yksiköihin on nimetty kulttuurivastaavat, jotka tukevat kulttuurihyvinvoinnin näkökulmien huomioimista osana yksiköiden arkea.
- Vanhusneuvoston toiminnan arvioinnin ja kehittämisen osalta toteutetaan kysely vuonna 2026.

Kaikki ikäryhmät:

- Sopimuspalokuntalaisia oli yhteensä noin 530 henkilöä (v. 2025).
- Pelastustoimi toteutti vuoden 2025 aikana runsaasti kyläasukkaille suunnattuja varautumis- ja kyläturvallisuusinfoja, pohjustaen tulevaa kylävalmiushanketta. Kylävalmiushanke aloitti vuodenvaihteessa 2025-2026, Järvi-Suomen Kylät ry toimii toteuttajana, pelastustoimi on kumppanin roolissa mukana.
- Vammaisneuvoston toiminnan arvioinnin ja kehittämisen osalta toteutetaan kysely vuoden 2026 aikana.

Hyvinvointialueen hyte-kerroin

Vuonna 2025 Eloisan hyte-kerroin tulos oli toiseksi paras kaikista hyvinvointialueista.

Eloisan hyte-kerroin 2025: 55/100 pistettä, 12 266 000 €, 95 € per asukas

Eloisan hyte-kerroin 2024: 41/100 pistettä, 5 957 100 €, 46 € per asukas

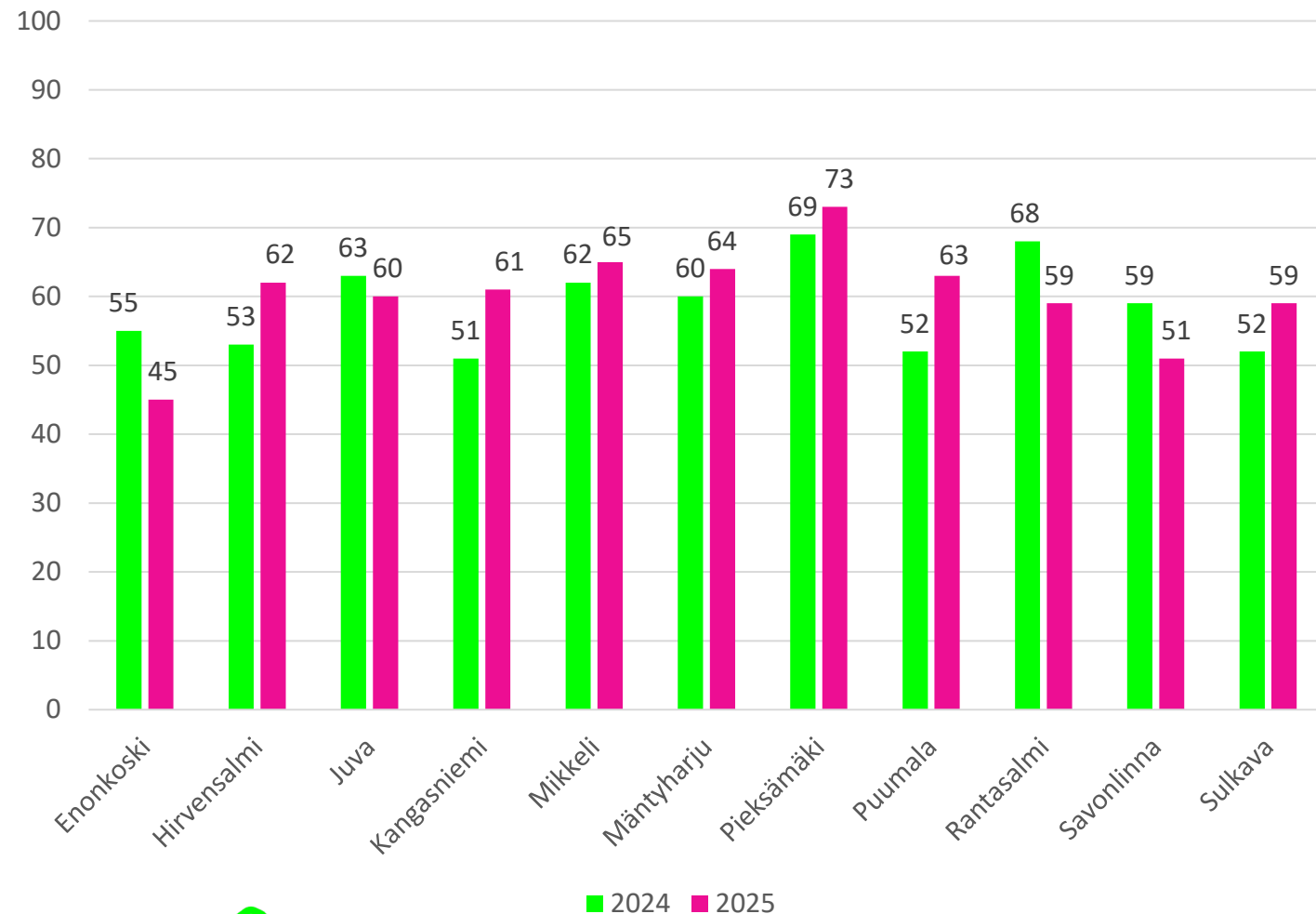
Prosessi-indikaattorit	Skaalattu pistemäärä 2024	Skaalattu pistemäärä 2025
Lastenneuvolan 4-vuotiaiden terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	0/100	10/100
Kouluterveydenhuollon 8.-luokkalaisten terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarpeen selvittäminen	26/100	10/100
Lasten tuhkarokko-vihurirokko-sikotauti (MPR) – rokotuskattavuus	93/100	83/100
Alkoholinkäytön mini-intervention toteutuminen, kun juomiseen liittyy haitta tai haittariski	0/100	57/100
Elintapaneuvonnan toteutuminen tyyppin 2 diabetesriskissä oleville Käypä hoito -suosituksen mukaisesti	12/100	44/100
Työttömien toteutuneiden terveystarkastusten osuus suhteessa työttömien kokonaismäärään	83/100	100/100

Tulosindikaattorit	Skaalattu pistemäärä 2024	Skaalattu pistemäärä 2025
Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut potilaat	41/100	57/100
Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä	7/100	46/100
Ei työssä, koulutuksessa eikä asevelvollisuutta suorittamassa olevat 18–24-vuotiaat, prosenttia ikäluokasta	58/100	32/100
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, prosenttia ikäluokasta	38/100	73/100
Mielenterveyshäiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 18–34-vuotiaat (pois lukien elimelliset aivo-oireyhtymät ja älyllinen kehitysvammaisuus), prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä	82/100	84/100

(lähde: Sotkanet)

Etelä-Savon kuntien hyte-kerroin (lähde: Sotkanet)

Hyte-kerroin 0–100

■ 2024 ■ 2025

Kunta	Hyte-kerroin € 2024	Hyte-kerroin € 2025
Enonkoski	22 500 € 17 € / asukas	17 800 € 13,9 € / asukas
Hirvensalmi	34 100 € 16,5 € / asukas	39 100 € 19 € / asukas
Juva	111 900 € 19,5 € / asukas	104 600 € 18,4 € / asukas
Kangasniemi	80 800 € 15,8 € / asukas	95 000 € 18,8 € / asukas
Mikkeli	998 900 € 19,2 € / asukas	1 033 800 € 19,9 € / asukas
Mäntyharju	131 100 € 18,5 € / asukas	138 700 € 19,7 € / asukas
Pieksämäki	363 700 € 21,3 € / asukas	384 700 € 22,4 € / asukas
Puumala	33 900 € 16,1 € / asukas	40 800 € 19,4 € / asukas
Rantasalmi	69 500 € 21,1 € / asukas	58 500 € 18 € / asukas
Savonlinna	579 200 € 18,2 € / asukas	493 200 € 15,7 € / asukas
Sulkava	38 500 € 16,3 € / asukas	42 800 € 18,1 € / asukas
Kaikki kunnat yht.	2 464 100 €	2 449 000 €

Yhteenveto 2025 hyte-neuvotteluista

Neuvottelu järjestettiin 9.12.2025 Pieksämäellä. Neuvotteluun kutsuttiin Etelä-Savon laaja-alainen hyte-verkosto sekä kunnanjohtajat. Laaja-alaiseen hyte-verkostoon kuuluvat kunnat, maakuntaliitto, Eloisa, järjestö-, seurakunta-, -oppilaitos sekä -yritysedustus.

Aihe	Tiivistelmä keskustelusta ja jatkosuunnitelmista
Hyvinvointisuunnitelmatyö kunnissa ja Eloisassa	Kuntien ja Eloisan hyte-koordinaatio on keskustellut ja sopinut yhteisesti alueellisista hyte-painopisteistä vuosille 2026-2029. Eloisa sekä useat Etelä-Savon kunnat ovat rakentaneet hyvinvointisuunnitelmiaan yhteisten painopisteiden kautta. Näin alueellisesti tärkeisiin hyvinvoinnin näkökulmiin pyritään positiivisesti vaikuttamaan sekä kuntien, että hyvinvointialueen hyte-työn kautta. Kaikkia alueen kuntia kannustetaan pohtimaan, voisiko yhteiset alueelliset hyte-painopisteet toimia sellaisinaan tai sovellettuina oman kunnan hyvinvointisuunnitelmien valmistelun tukena.
Etelä-Savon hyvinvointitarjotin	Etelä-Savon hyvinvointitarjotin on kehitetty ja käyttöön otettu osana Kestävän kasvun Eloisa -hanketta, joka päättyi vuoden 2025 lopussa. Etelä-Savon laaja-alainen hyte-verkosto on jatkossa yksi keskeinen alueellinen yhteistyörakenne hyvinvointitarjottimen juurruttamisen, kehittämisen ja markkinoinnin näkökulmista. On tärkeää, että sekä kunnat, järjestöt että seurakunnat kuvaavat jatkossakin hyte-palvelunsa ja -toimintonsa joko palvelutietovarantoon tai lähellä.fi -alustalle. Näin tiedot siirtyvät hyvinvointitarjottimelle, ja yhä edelleen tiedoksi sekä alueemme asukkaille ja matkailijoille, että hyte-asiakasohjausta tekeville eri alojen ammattilaisille.
Etelä-Savon preventiivinen malli	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen koetaan alueella tärkeäksi asiaksi. Meidän tulee pohtia alueellisesti uusia yhteistyössä toteutettavia lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä ratkaisuja. Emme saa tällä hetkellä kansallisten hyvinvointikyselyjen myötä tarpeeksi tietoa kaikkien Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta, erityisesti pienemmistä kunnista. Islannista lähtöisin olevaa Planet youth -toimintamallia on toteutettu sekä tutkittu kansainvälisesti, ja toimintamallilla on ollut positiivisia vaikutuksia nuorten hyvinvoinnille. Mallin käyttöönotto Etelä-Savossa edellyttäisi kaikkien kuntien mukaan lähtemistä, päätös mallin mahdollisesta käyttöönotosta pyritään tekemään yhdessä kuntien kanssa 2026 alkuvuoden aikana.
Järjestöjen hyte-työ ja toimintaedellytykset tulevaisuudessa	Etelä-Savon verkostojärjestöt Kolomonen, Paiste, Estery ja Essotu sekä Eloisa ovat tehneet yhteistyötä vuoden 2025 aikana. Konkreettisina yhteistyön tuotoksina muun muassa Sote-järjestöpäivä Juvalla sekä järjestöjen koulutustilaisuudet. Järjestöjen taloudelliset toimintaedellytykset ovat yhä haastavampia. Eloisa ja alueen kunnat käyvät keskustelua mahdollisuuksien mukaan järjestöavustusohjeiden yhdenmukaistamisesta ja yhteistyön tiivistämisestä avustusjaon suhteen. Näin pyritään vastaamaan entistä paremmin järjestöjen tarpeisiin, välttämään päällekkäisyydet avustusten myöntämisessä, ja myöntämään avustuksia mahdollisimman monille toimijoille. On tärkeää, että järjestökenttä on edustettuna laaja-alaisessa hyte-verkostossa.

An aerial photograph of a large lake with numerous forested islands. The water is calm, reflecting the sky and the surrounding greenery. A large, bright green graphic overlay is positioned in the lower-left corner, partially obscuring the lake. The graphic has a white, wavy line that curves across the top of the green area.

Lisätietoja alueellisesta hyvinvointikertomuksesta:

Hyvinvointikoordinaattori Terho Korhonen
terho.korhonen@etelasavonha.fi

**Etelä-Savon
hyvinvointialue**